

بررسی اثر متفورمین در دختران مجرد مبتلا به سندرم تخمدان پلی‌کیستیک

طاهره نظری (M.D.)^۱، رویا بیات (M.D.)^۲، هایده سمیعی (M.D.)^۱

۱- استادیار، گروه زنان و زایمان، بیمارستان شهید یحیی‌نژاد، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی بابل، بابل، ایران.

۲- متخصص زنان و زایمان، گروه زنان و زایمان، بیمارستان و مرکز درمان ناباروری فاطمه زهرا (س)، بابل، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: سندرم تخمدان پلی‌کیستیک (PCOS) شایع‌ترین اختلال غدد درون‌ریز در زنان می‌باشد. این سندرم با علائم افزایش هورمون‌های آندروژنی، عدم تخمک‌گذاری، ناباروری و چاقی مشخص می‌گردد. شناخت مقاومت به انسولین به عنوان یک فاکتور اصلی در پاتوژنز PCOS باعث استفاده وسیع از داروهای پایین آورنده انسولین در درمان این سندرم شده است. استفاده از متفورمین یکی از داروهایی است که در درمان این بیماران توصیه می‌شود. با توجه به اینکه بیماران مبتلا به این سندرم در دراز مدت دچار عوارضی مانند ناباروری، سرطان اندومتر و پستان و بیماری‌های قلبی- عروقی می‌شوند، ضروری است که مطالعه‌ای جهت بررسی اثر داروهای پایین آورنده انسولین روی این عوارض انجام شود. هدف این مطالعه بررسی اثر متفورمین روی پارامترهای بالینی و آزمایشگاهی بیماران مجرد مبتلا به این سندرم است.

روش بررسی: در فاصله زمانی فروردین ۱۳۸۰ تا فروردین ۱۳۸۱، ۳۶ دختر مجرد که شواهد بالینی و سونوگرافی سندرم تخمدان پلی‌کیستیک داشتند، به روش کارآزمایی بالینی در درمانگاه زنان و مامائی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی بابل مورد بررسی قرار گرفتند. برای این بیماران متفورمین با دوز ۵۰۰mg سه بار در روز تجویز شد. آزمایش‌های هورمونی شامل HDL، LDL، Chl، TG، Estradiol، 17OH Progesterone، Testosterone، DHEA، LH، FSH و همچنین وضعیت کلینیکی بیمار قبل و بعد از درمان بررسی گردید. سپس اطلاعات با استفاده از آزمون‌های آماری Mc Nemar و Paired T- Test توسط نرم افزار آماری SPSS تجزیه و تحلیل گردید. مقادیر P-value کمتر از ۰/۰۵ معنی‌دار و بیشتر از ۰/۰۵ معنی‌دار در نظر گرفته شد.

نتایج: متعاقب درمان با متفورمین کاهش وزن ($P=0/004$) و BMI ($P=0/006$) بیماران معنی‌دار بود. پس از درمان، تری‌گلیسیرید ($P=0/003$) و LDL ($P=0/01$) کاهش و HDL ($P=0/003$) افزایش یافت. همچنین نتایج مطالعه کاهش معنی‌داری را در سطح LH ($P=0/006$) و استرادیول ($P=0/005$) و DHEA ($p=0/001$) و تستوسترون ($p=0/001$) نشان داد. بهبود آکنه ($p=0/02$) و هیرسوتیسم ($P=0/026$) نیز بعد از درمان در این افراد مشهود بود.

نتیجه‌گیری: نتایج مطالعه حاضر اثرات چشمگیر متفورمین را در بهبود پارامترهای آزمایشگاهی و علائم بالینی نشان داد. پیشنهاد می‌شود دختران مجرد مبتلا به بیماری PCO تحت درمان این دارو قرار گیرند. در عین حال لازم است مطالعه طولانی‌تری با حجم نمونه بیشتری در مورد اثرات این دارو انجام شود.

کلید واژگان: تخمدان، سندرم تخمدان پلی‌کیستیک، متفورمین، دختران مجرد، هیرسوتیسم، چاقی، قاعدگی غیرطبیعی.

مسئول مکاتبه: دکتر طاهره نظری، گروه زنان و زایمان، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی بابل، بابل، ایران.

پست الکترونیک: nazaritahere@yahoo.com